

Το κατάσπρο άλογο από τα βάθη του ανθρακωρυχείου

Κάθε φορά που επικοινωνώ με έργα της Άριας Κομιανού, έρχεται στο νου μου μια φράση από το ημερολόγιο του Delacroix: «Ακόμα κι όταν κοιτάζουμε την ίδια τη φύση, η φαντασία μας είναι αυτή που συνθέτει το τοπίο». Χρόνια τώρα η Κομιανού κοιτάζει τον κόσμο που μας περιβάλλει και χαράζει όχι μόνον ό,τι φαίνεται στα μάτια όλων μας, αλλά και ό,τι βλέπουν τα μάτια της ψυχής της.

Αν αυτή η επαφή του καλλιτέχνη με τον κόσμο αποτύπωνε αποκλειστικώς και μόνον ό,τι φαίνεται ως οπτικό ερέθισμα, θα μας ακούσε ο φωτογραφικός φακός ή μια άτολμη

ζωγραφική πιστότητα. Η σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα, εξ άλλου, μας έχει κατακλύσει με παρόμοιες «ρεαλιστικές» και «αυθεντικές» αντιγραφές ζωής. Η Κομιανού τραβάει με πίστη και πειθώ το προσωπικό της δρομολόγιο, ζόρικο και τραχύ, ανάμεσα στο αισθητό και το νοητό. Χαράζει αδιόρατες ροπές, ανεπαίσθητες τάσεις, μυστικά σκιρτήματα. Συλλαμβάνει και αποδίδει την ποίηση της ακινησίας ή —το ίδιο κάνει— την κίνηση του σιωπηλού χώρου.

Έχει θητεύσει για πολύ καιρό, με επιμονή και ασκητική προσήλωση, σ' ένα απεριορίστων δυνατοτήτων παιχνίδι του κόκκινου με το μαύρο, διερευνώντας τους ανεξάντλητους κανόνες αυτού του παιχνιδιού, όπου το κυρίαρχο μαύρο απειλείται από το ανατρεπτικό κόκκινο. Όσο πιο βαθειά εισχωρεί ο τεχνίτης στα μυστικά της τέχνης του, τόσο πιο πολύ βαδίζει στα σκοτεινά, για να φέρει στο φως πολύτιμα κοιτάσματα εσωτερικού πλούτου. Τι κέρδισε η Κομιανού απ' αυτή τη θητεία, το μαρτυράει η καινούρια φάση της δουλειάς της. Πρόσωπα, γυναικείες μορφές με καπέλα, πορτραίτα πασίγνωστων δημιουργών, Ελλήνων και ξένων, αποτελούν τα προσφιλή της θέματα. Η γνησιότητα στη σύλληψη και η δροσιά στην απόδοση, δηλώνουν τους νέους προσανατολισμούς και προβληματισμούς της, με επίκεντρο το αίνιγμα της ανθρώπινης μορφής. Εδώ και δέκα χρόνια, σχολιάζοντας τη μέχρι τότε παραγωγή της, σημειώνει: «Βαδίζει τη μοίρα κάθε δημιουργού. Μάχεται να φέρει στην επιφάνεια μέσα από τα καρβουνιασμένα σπλάχνα ενός ανθρακωρυχείου, άθικτο, ένα κατάσπρο άλογο. Ας ακούσουμε τον καλπασμό του αλόγου της, καθώς

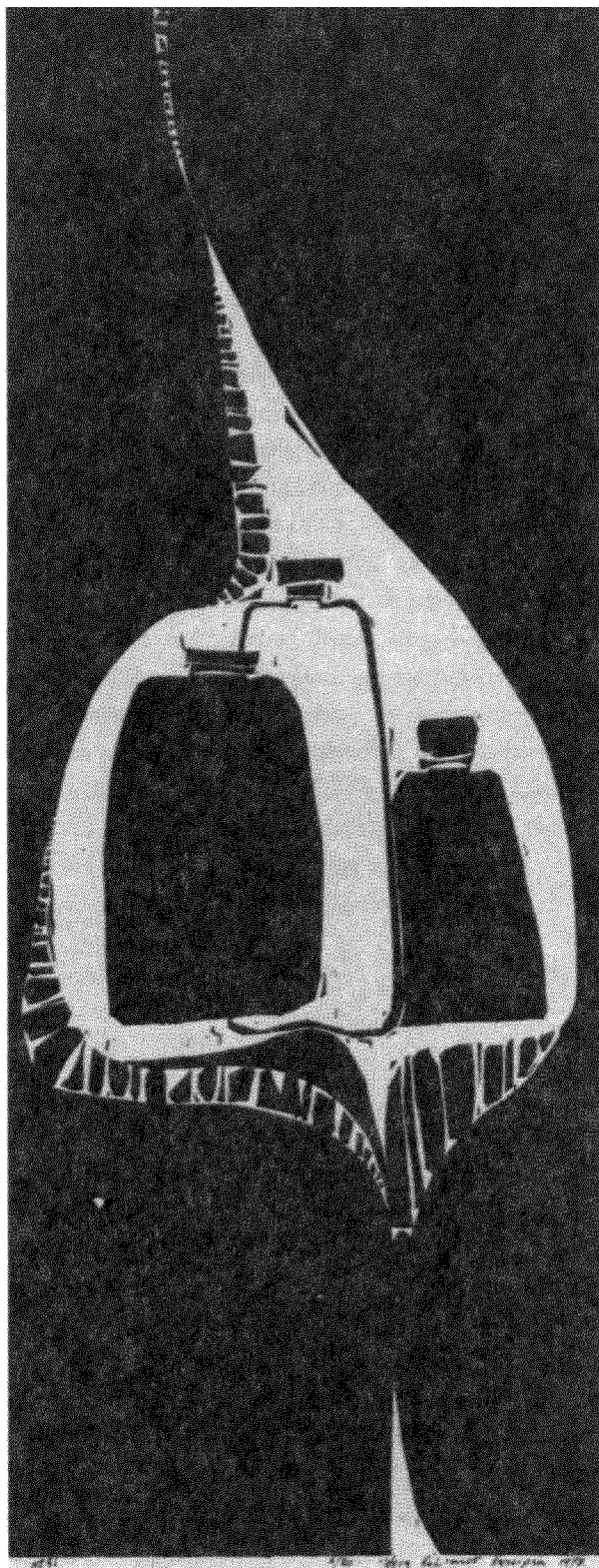
ανεβαίνει στο φως» (περ. Ζυγός, Ιαν.-Φεβρ. 1979). Παρακολουθώ από χρόνια τη χαρακτική της. Μ' ενδιαφέρει όχι μόνον ως αισθητικό αποτέλεσμα, αλλά και ως ήθος καλλιτεχνικής δημιουργίας. Στην σημερινή Αθήνα, όπου επικρατούν οι αντιφάσεις και η σύγχυση, και οι προβολείς της δημοσιότητας φωτίζουν συνήθως μάσκες προσώπων και όχι ολοκληρωμένες μορφές, η υπερήφανη και υπεύθυνη δουλειά της συνιστά μια πρόκληση για να λογαριάσουμε κατά πού πηγαίνουμε. Μακριά από τις κραυγές και τον κουρνιαχτό της αγοράς, η περίπτωση της είναι μια νησίδα ειλικρίνειας, ασφάλειας και παρηγοριάς. Στην λαμπρή δουλειά που μας κληροδότησαν οι παλιότεροι μαστόροι της χαρακτικής, το έργο της Κομιανού έρχεται να προστεθεί σαν ένας ανθεκτικός κρίκος που συνδέει την παράδοση με το παρόν και το μέλλον. Το σίγουρο χέρι της, τα ευανάγνωστα σύμβολα, οι σαφείς υπαινιγμοί με τους οποίους φορτίζεται στα θέματά της («το φαινόμενο»), το ευδιάκριτο, εντελώς προσωπικό της ύφος, δίνουν στην Κομιανού μιαν αδιαφιλονίκητη, εντελώς ξεχωριστή θέση στην σύγχρονη χαρακτική μας.

Προσπαθώντας να εξηγήσω τη συγκίνηση που μου προσφέρει η χαρακτική της Κομιανού, θα έπρεπε να επεκταθώ σε σχολιασμούς και ερμηνείες που θα μας πήγαιναν μακριά. Σταματώ εδώ. Γιατί, όπως έχει παρατηρηθεί από πιο αρμόδιο και αξιότερό μου πρόσωπο, («η αρετή ενός έργου είναι αυτό που δεν ερμηνεύεται, αυτό ακριβώς που ξεφεύγει από την ακριβολογία»).

Δημήτρης Δασκαλόπουλος

Άρια Κομιανού, Σύνθεση Νο 214, 1988

Άρης Κομιανού, Σύνθεση Νο 81, 1978